

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
31 травня 2024 року

**Одеса
ОДУВС
2024**

**ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ, НАУКИ ТА СПОРТУ
МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
31 травня 2024 року

**ОДЕСА
2024**

УДК 342.7:341.3:364(477)

Оргкомітет конференції

Голова:

Швець Д.В., ректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент, заслужений працівник освіти України

Заступник голови:

Корнієнко М.В., проректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор.

Члени оргкомітету:

Пишна А.Г., завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Ковальова О.В., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Томіна В.Ю., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Марченко О.А., т.в.о. завідувача кафедри кримінального процесу та криміналістики, кандидат юридичних наук;

Лісниченко Д.В., доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики, кандидат юридичних наук, доцент;

Янковий М.О., професор кафедри кримінального процесу та криміналістики, кандидат юридичних наук, доцент;

Матієнко Т.В., професор кафедри психології та педагогіки, кандидат юридичних наук, доцент;

Прудка Л.М., доцент кафедри психології та педагогіки, кандидат психологічних наук;

Пасько О.М., професор кафедри психології та педагогіки, кандидат юридичних наук, доцент.

Статті друкуються в авторському варіанті.

Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей,
які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Захист прав дитини в умовах військової агресії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 31 травня 2024 р.). – Одеса : ОДУВС, 2024 – 162 с.

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Шановні учасники міжнародної науково-практичної конференції «Захист прав дитини в умовах військової агресії»!

Приємно вітати вас із відкриттям конференції, яка проводиться напередодні Дня захисту дітей, національного свята, покликаного привернути увагу громадськості до проблем дітей. Особливо важливим є звертання уваги на забезпечення захисту дітей в умовах воєнного стану.

В цьому році питання захисту прав дітей розглядаються більш багатоаспектно та в об'єднанні організаторів: Департаменту освіти, науки та спорту Міністерства внутрішніх справ (Україна), Одеського державного університету внутрішніх справ (м. Одеса, Україна), Харківського національного університету внутрішніх справ (м. Харків, України), Національної академії внутрішніх справ (м. Київ, Україна), Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна), Львівського державного університету внутрішніх справ (м. Львів, Україна.) Така потужна кількість організаторів заходу є свідченням того, що діти - це вразлива категорія громадян, яка потребує особливої уваги як з боку держави, так і з боку громадськості.

Динаміка процесів забезпечення захисту прав дитини, які відбуваються у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні та жорстоким поведінням країни агресора, призводить до того, що діти стають жертвами та свідками воєнних злочинів, потерпають, як фізично, так і психічно. Тому важливо звертати увагу на необхідність забезпечення психологічного, соціального, юридичного супроводу в аспекті пріоритетного забезпечення прав дітей та збереження дитячого ментального здоров'я в умовах війни. Оскільки діти – це наша майбутня нація, яка повинна бути фізично та психічно здоровою!

Саме тому ми запросили до участі в роботі Конференції як визнаних науковців-теоретиків в різних галузях наук, так і практиків, а також аспірантів, здобувачів вищої освіти, які активно займаються науковими дослідженнями у сфері захисту прав дітей.

Сподіваюся, що сьогоднішня Конференція сприятиме розвитку, формуванню та вдосконаленню наукової думки, виробленню нових концептуальних підходів та практичного досвіду роботи щодо захисту прав дітей у новітніх проявах розвитку нашої державності, досвіду життя в умовах воєнного стану та забезпечення

пріоритету дітей як особливої категорії українців, які потребують важливості реалізації їх прав та захисту, особливо в умовах війни.

Всіх учасників нашої Конференції запрошуюю до плідного, конструктивного діалогу з питань впровадження сучасних наукових поглядів та підходів у сфері забезпечення захисту прав дітей в умовах військової агресії. Бажаю всім плідної співпраці, розширення наукових поглядів, нових ідей, визначення спільних шляхів до подальшої реалізації прав дітей та супроводження даної категорії громадян на усіх етапах становлення та розвитку.

Бажаю всім учасникам приємної та результативної науково-практичної комунікації на нашому заході, творчих вам успіхів, здоров'я, миру і Перемоги!

*Дмитро ШВЕЦЬ,
Ректор Одеського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент,
заслужений працівник освіти України*

систему, а також активізувати участь інститутів громадянського суспільства у вирішенні цієї складної багатомірної проблеми.

Література:

1. Вознюк А. Удосконалення обставин, які пом'якшують та обтяжують покарання, у контексті реалізації положень Стамбульської конвенції. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 1. С. 50–57.

2. Коломієць В. В Україні різко зростає кількість випадків домашнього насильства. Із чим це пов'язано? URL: <https://hromadske.ua/posts/v-ukrayini-rizko-zrostaye-kilkist-vipadkiv-domashnogo-nasilstva-z-chim-ce-povyazano>

3. Левченко Ю. Дуальний характер поглядів на ратифікацію стамбульської конвенції в Україні та Польщі. *Вісник Львівського університету. Серія «Філософсько-політологічні студії»*. 2020. Вип. 31. С. 154–163

4. Стасюк Н.А. Військове сексуальне насильство в умовах воєнних дій на території України. *Європейські перспективи*. 2022. (2). С.72-81.

5. Стасюк Н. А. Кримінологічні чинники домашнього насильства. Actual trends of modern scientific research. Abstracts of the 5th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Munich, Germany. 2020. Pp. 573-577

6. Стасюк Н. А. Деякі аспекти правового забезпечення запобігання домашнього насильства в Україні. Priority directions of science and technology development. Abstracts of the 3rd International scientific and practical conference (Київ, 22-24.11.2020 р.) Kyiv, Ukraine. 2020. Pp. 1460-1464.

Овсяннікова Я.О.

начальник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру
Національного університету цивільного захисту України
Кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник
м. Харків, Україна

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ПСИХОТРАВМУЮЧУ ПОДІЮ

Психологічний супровід дітей, чії батьки загинули під час несення служби, є особливо важливим, оскільки така втрата може сильно позначитися на їхньому емоційному стані та психологічному самопочутті.

При наданні психологічної допомоги дітям важливо враховувати їх вік, стать, індивідуальні особливості, а також період часу, що пройшов з моменту втрати [1, с. 35]. Такий індивідуальний підхід дозволить забезпечити максимально ефективну та належну підтримку кожній дитині.

Психологічний супровід дітей включає певні компоненти:

1. Створення відчуття безпеки.

Створення відчуття безпеки у дітей, чії батьки загинули під час несення служби, є одним із найважливіших завдань психологічного супроводу.

2. Психологічні заходи щодо стабілізації психічного стану дитини.

Основною метою є: надання допомоги дітям у зрозумінні та переробленні травматичного досвіду втрати батьків.

- *Підтримка і визнання почуттів.* Дозвольте дитині вільно висловлювати свої почуття щодо втрати, визнавши їх як природні та важливі.

- *Психоедукація.* Надайте дитині інформацію про те, що відбувається в її житті, про те, що таке смерть, траур та як з ними можна впоратися. Надайте практичні поради щодо того, як краще справлятися зі стресом та емоціями. Проведіть навчання дитини методам самопомоги та заспокоєння, які вона може використовувати у важкі моменти. Важливо використовувати доступну мову та приклади, які вони можуть зрозуміти.

- *Врахування вікових особливостей.* Психологічний супровід дітей повинен бути адаптований до їхніх потреб і можливостей, враховуючи вікові особливості.

- *Проведення технік стабілізації психічного стану.* Використання методів та технік, спрямованих на зниження рівня стресу та покращення емоційного стану (Наприклад, методи арт-терапії, тілесно-орієнтованої терапії, інтерперсональної терапії, когнітивно-поведінкової терапії, дихальні техніки, техніки на зниження нервово-психічної напруги тощо).

- *Ритуали та вшанування пам'яті загиблого.* Для дітей, які втратили батька або матір, створення ритуалів або спеціальних способів вшанування їх пам'яті може бути надзвичайно корисним. Це

допомагає дітям зберегти зв'язок із загиблим батьком або матір'ю, знизити рівень стресу та впоратися зі своїми емоціями.

- *Підтримка в соціальному середовищі.* Підтримка дітей в соціальному середовищі є дуже важливою після втрати батька або матері. Надання допомоги їм у відновленні соціальних зв'язків та підтримці відносин з родиною, друзями та іншими людьми в їхньому оточенні може допомогти їм впоратися з втратою.

- *Моніторинг стану дитини.* Регулярне спостереження за дитиною та виявлення будь-яких змін в поведінці чи емоційному стані.

Корекція методів підтримки відповідно до потреб дитини.

2. *Психоедукація для батьків* спрямована на надання батькам необхідних знань, навичок і підтримки для ефективної взаємодії зі своїми дітьми та створення позитивного психологічного середовища в сім'ї.

3. *Співпраця з іншими фахівцями.* Забезпечення співпраці з іншими фахівцями, такими як психіатри, соціальні працівники та педагоги, для комплексного супроводу дітей та їх сімей.

4. *Довгостроковий супровід.* Забезпечення можливості довгострокового психологічного супроводу для дітей, оскільки процес траурізації може тривати довгий час і вимагати постійної підтримки.

Отже, надання психологічної допомоги дітям, які втратили батьків під час служби, є надзвичайно важливим. Оскільки втрата одного або обох батьків у таких обставинах є глибоким травматичним досвідом, який може призвести до довготривалих негативних наслідків для дитини. Діти можуть відчувати глибоку печаль, тривогу, почуття покинутості і навіть провини. Психологічний супровід сприяє не лише збереженню психічного здоров'я дітей, але й їхньому успішному соціальному та емоційному розвитку в майбутньому.

Література:

1. Терапія горя (R. A. Neimeyer, 2015, переклад та адаптація В. Зливков, С. Лукомська, обкладинка Анастасія Гридасова). Київ. 2021. 259 с.

Пасько О.М.

професор кафедри психології та педагогіки
факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування
Одеського державного університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент
м. Одеса, Україна

Гончарук І.М.

завідувач відділення психологічного забезпечення
Одеського державного університету внутрішніх справ

Марченко О.А. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРАВА ДИТИНИ-ЖЕРТВИ НЕЗАКОННОЇ ДЕПОРТАЦІЇ АБО ПРИМУСОВОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ В ХОДІ РОЗСЛІДУВАННЯ	89
Matiienko T.V. SOME PSYCHOLOGICAL AND CRIMINAL ASPECTS OF INTERVIEWING CHILDREN UNDER MILITARY AGGRESSION	93
Миронюк Р. В. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПРИМУСОВИХ ЗАХОДІВ ВПЛИВУ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО ОСІБ, ЯКІ ВЧИНИЛИ НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї	96
Нестерцова-Собакарь О. ДО ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ	101
Нікітіна-Дудікова Г.Ю. ПРАКСЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВOPOPУШЕНЬ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ДІТЕЙ	105
Нороха С. В. ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА	109
Овсяннікова Я.О. ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ПСИХОТРАВМУЮЧУ ПОДІЮ	112
Пасько О.М., Гончарук І.М. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ЯК ЗАПОРУКА МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я	114
Пишна А.Г., Вдовиченко О.М. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	118
Похілько Д.С. ФАКТОРИ НЕБЕЗПЕКИ ДИТИНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	122
Прудка Л.М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ВОЄННИХ ДІЙ	124

Наукове видання

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ.**

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції**

м. Одеса, 31 травня 2024 року

Підп. до друку 30.05.2024. Формат 60x84/16.

Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times.

Ум.-друк.арк 9,42. Обл.-вид. арк. 8,73.

Надруковано з готового оригінал-макета.

Редакційно-видавничий відділ

Одеського державного університету внутрішніх справ

м. Одеса, вул. Успенська, 1

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДП №3507 від 25.06.2009